

Lupa- ja valvontavirasto

kirjaamo@lvv.fi

Viite: U/40242/2026

LAUSUNTO TULIJOKILAN TUULIVOIMAPUISTON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Lupa- ja valvontavirasto pyytää Kainuun liiton lausuntoa Tulijokilan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva Energian hankeyhtiö Tuulivoimapuisto Tulijokila Ky suunnittelee Puolangan kunnan Tulijokilan alueelle tuulivoimahanketta, mikä sijaitsee 26 kilometrin etäisyydellä Puolangan keskustasta etelään ja noin yhden kilometrin etäisyydellä Törmänmäen kylästä pohjoiseen. Hankealueen kokonaispinta-ala on noin 1760 hehtaaria. Rakennettavat tuulivoimalat on tarkoitus liittää noin 6–7 km pituisella 110 kV voimajohdolla hankealueelta etelään. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on tarkasteltu seuraavia vaihtoehtoja:

- **Vaihtoehto VE0:** Hanketta ei toteuteta eikä alueelle tule uutta toimintaa.
- **Vaihtoehto VE1:** Tulijokilan alueelle rakennetaan enintään 9 voimalan tuulivoimahanke. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus 200 metriä ja roottorin halkaisija 200 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 7 MW ja hankkeen kokonaisteho on noin 63 MW
- **Vaihtoehto VE2:** Tulijokilan alueelle rakennetaan enintään 9 voimalan tuulivoimahanke. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 270 metriä, napakorkeus 170 metriä ja roottorin halkaisija 200 metriä. Voimaloiden yksikköteho on noin 7 MW ja hankkeen kokonaisteho on noin 63 MW.

Sähkönsiirtoreitille on yksi vaihtoehto SVE1, jossa tarkastellaan kahta alavaihtoehtoa A ja B. Linjauksen alkuosasta noin 4,2 km kulkee samaa reittiä. Reitin loppuosa jakautuu kahteen alavaihtoehtoon SVE1A ja SVE1B. Tuulivoima-alueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein ja hankealueelle rakennetaan yksi sähköasema. Hankkeessa tarkastellaan myös sähkövarastoinnin mahdollisuutta.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on laaja kokonaisuus, jossa on huomioitu Kainuun liiton lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta pääasiassa riittävästi. Kainuun liitto pyytää huomioimaan, että kappaleessa 7.2.1 viitataan vanhaan maakuntasuunnitelmaan ja -ohjelmaan.

Maakuntasuunnitelma 2045 ja maakuntaohjelma 2026-2029 ovat hyväksytty joulukuussa 2025. Lisäksi Kainuun liitto huomauttaa, että kappaleessa 20.8.1.1 mainitaan virheellisesti, että Kainuussa ei ole vireillä maakuntakaavoja. Kainuun maakuntakaavan tarkistamisesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olosta on kuulutettu 22.4.2026.

Kainuun liitto toteaa, että suunniteltua Tulijokilan tuulivoima-aluetta ei ole osoitettu voimassa olevissa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 tai tuulivoimamaakuntakaavassa 2035. Kainuussa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta.

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Kunta tai kaupunki voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset huomioiden.

Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on useita muita suunnitteilla olevia tuulivoimahankkeita, joista voimassa olevissa maakuntakaavoissa on osoitettu mm. Iso Koirakangas (tv-11), Varsavaara (tv-9) ja Varsavaara laajennus (tv-29), Murtiovaara (tv-10) ja Hukkalansalo (tv-27). Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on esitetty tuulivoima-alueiden rajauksiin liittyvät muutokset ja perustelut. Iso Koirakankaan (tv-11) osalta aluerajaus tarkentui kaavaluonnoksesta saatujen lausuntojen, suurten petolintujen reviiritietojen sekä linnustoon ja asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnin perusteella. Varsavaara laajennuksen (tv-29) aluerajaus tarkentui kaavaluonnoksesta saatujen palautteiden, suurten petolintujen reviiritietojen sekä asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnin perusteella. Tähän viitaten Kainuun liitto pyysi arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa arvioimaan muodostaako Tulijokilan suunnittelualue yhdessä muiden lähellä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa laajemman seudullisesti merkittävän tuulivoimahankealuekokonaisuuden.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on todettu, että Tulijokilan tuulivoima-alue ei muodosta yhdessä lähialueiden maakuntakaavaan merkittyjen tuulivoima-alueiden kanssa yhtä yhtenäistä seudullisesti merkittävää kokonaisuutta olettaen, että kaavan osoittamat alueet toteutuvat suunniteltujen rajausten mukaisesti. Arviointiselostuksessa on kuitenkin todettu, että *"arviointin perusteella maakuntakaavan toteutumisedellytykset säilyvät yhteisvaikutustilanteessakin, kun tv-alueiden ulkopuolelle sijoittuva hanke pysyy ei-seudullisena, melu ja välke alittavat ohjearvot ja energiansiirto keskitetään yhteisiin käytäviin. Tämä tarkoittaa käytännössä, että tv-alueiden toteuttaminen ei vaikeudu, tv-alueiden suunnitteluperusteet eivät muutu, eikä suojelu- ja Natura-alueiden suojeluperusteita merkittävästi heikennetä. Mikäli kuitenkin muiden hankkeiden jatkosuunnittelussa maakuntakaavan tv-alueille tukeutuvat hankkeet toteutuvat olennaisesti tv-alueiden rajauksista poiketen siten, että voimaloita sijoittuisi selkeästi kaavamerkintöjen ulkopuolelle, muodostuu tarve varmistaa ratkaisujen kaavallinen toteuttamiskelpoisuus kuntakaavoituksessa. Nämä kysymykset ovat ratkaistavissa tuulivoimayleiskaavoituksessa, jossa voimaloiden määrää, sijoittelua ja korkeuksia voidaan ohjata."*

Iso-Koirakankaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen perusteella voidaan todeta, että hankkeen tuulivoimaloita sijoittuisi maakuntakaavassa osoitetun tv-alueen ulkopuolelle, noin 2 km etäisyydelle lähimmästä Tulijokilan tuulivoimaloista. Kainuun liitto toteaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen perusteella, että hankesuunnitelmasta jää epävarmuutta, muodostaako Iso-Koirakankaan ja Tulijokilan tuulivoimahankkeet yhdessä vähintään seudullisesti merkittävän kokonaisuuden. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että Tulijokilan hankkeen edetessä osana tuulivoimaosayleiskaavan jatkovalmistelua arvioidaan kaavaratkaisua ja sen mahdollista tarkentamista suhteessa maakuntakaavaan siten, että maakuntakaavan keskeiset periaatteet ja tavoitteet eivät vaarannu.

Suunnittelualueen ympäristössä on suunnitteilla tuulivoimahankkeita, joilla voi olla yhteisvaikutuksia suunnitellun tuulivoimatuotannon ja sen sähkönsiirron osalta. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan muut lähialueelle suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet ja niiden yhteisvaikutukset sekä pyritään löytämään keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tarvittaessa yhteistyössä muiden alueen tuulivoimatoimijoiden kanssa.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavin viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoimarakentamiseen liittyvissä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että tuulivoimahankkeen toteutuessa sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä. Tarvittaessa on tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Lupa- ja valvontavirasto kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Puolangan kunta
kunta@puolanka.fi

Viite: Lausuntopyyntö 27.5.2026

LAUSUNTO TULIJOKILAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVAN LUONNOKSESTA

Puolangan kunta pyytää Kainuun liiton lausuntoa Tulijokilan tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta. Pinta-alaltaan 1 759 hehtaarin kaavan tavoitteena on mahdollistaa UB Uusiutuva Energian suunnitteilla olevan tuulivoimahankkeen sijoittuminen Puolangan Tulijokilan alueelle ja enimmillään 9 teollisen tuulivoimalan rakentaminen osayleiskaavassa osoitetuille alueille. Suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden yksikköteho on noin 7 MW, kokonaisteho noin 63 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Tuulivoimapuisto muodostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista sekä tuulivoimalat ja sähköaseman yhdistävistä huoltoteistä. Alustavasti Tulijokilan tuulivoimalat liitetään valtakunnan verkkoon suunnittelualueelta rakennettavan sähkönsiirtoyhteyden kautta suunnitteilla olevaan Nujuankangas-Seitenoikea 400+110 kV -voimajohtoon.

Tuulivoimahankkeen toteuttaminen edellyttää osayleiskaavan laatimista. Alueidenkäyttölain (AKL 44 §, 77 a § ja 77 b §) mukaan kunta voi myöntää tuulihankkeelle rakentamisluvan osayleiskaavan perusteella. Tämä osayleiskaava laaditaan AKL 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena osayleiskaavana.

Osayleiskaavaluonnos

Osayleiskaavaluonnos ja sen valmisteluaineisto on laaja kokonaisuus, jossa on huomioitu Kainuun liiton lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta maakuntakaavamerkintöjen osalta riittävästi. Kaava-aineistossa on myös huomioitu uusi maakuntasuunnitelma 2045 ja maakuntaohjelma 2026-2029 sekä ajantasainen tieto maakuntakaavan tarkistamisesta.

Kainuun liitto toteaa, että suunniteltua Tulijokilan tuulivoima-aluetta ei ole osoitettu voimassa olevissa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 tai tuulivoimamaakuntakaavassa 2035. Kainuussa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään

seudullista. Kunta tai kaupunki voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset huomioiden.

Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on useita muita suunnitteilla olevia tuulivoimahankkeita, joista voimassa olevissa maakuntakaavoissa on osoitettu mm. Iso Koirakangas (tv-11), Varsavaara (tv-9) ja Varsavaara laajennus (tv-29), Murtiovaara (tv-10) ja Hukkalansalo (tv-27). Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on esitetty tuulivoima-alueiden rajauksiin liittyvät muutokset ja perustelut. Iso Koirakankaan (tv-11) osalta aluerajaus tarkentui kaavaluonnoksesta saatujen lausuntojen, suurten petolintujen reviiritietojen sekä linnustoon ja asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnin perusteella. Varsavaara laajennuksen (tv-29) aluerajaus tarkentui kaavaluonnoksesta saatujen palautteiden, suurten petolintujen reviiritietojen sekä asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnin perusteella. Tähän viitaten Kainuun liitto on aiemmassa lausunnossaan todennut, että ennen yleiskaavan hyväksymistä on tarpeen selvittää, muodostaako Tulijokilan suunnittelualue yhdessä muiden lähellä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa laajemman seudullisesti merkittävän tuulivoimahankealuekokonaisuuden.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajaus täsmentyy siten kuntakaavassa tarkempien selvitysten ja voimalakohtaisten tarkastelujen perusteella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Tämä edellyttää sitä, että poikkeaminen maakuntakaavasta on perusteltu riittävillä selvityksillä. Tällaisessa tapauksessa kyseessä on hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta. Lähtökohtana on, että maakuntakaavan tavoite on turvattava samassa kaavassa, jossa maakuntakaavan ratkaisusta poiketaan. Hyväksyttävän eroavuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei aluetta ole maakuntakaavassa varattu sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estää tuulivoimarakentamisen. Hyväksyttävä eroavuus ei voi kuitenkaan tarkoittaa maakuntakaavan keskeisistä periaatteista poikkeamista eikä myöskään maakuntakaavassa erityisesti tutkitusta sijaintipaikasta poikkeamista. Maakuntakaavassa esitetyn ratkaisun kanssa ristiriidassa oleva eli maakuntakaavan vastainen kaavaratkaisu ei ole mahdollinen ilman maakuntakaavan muuttamista. Kaavaratkaisun voidaan katsoa olevan ristiriidassa maakuntakaavan kanssa, mikäli kyseessä ei ole maakuntakaavan täsmentyminen tai hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta.

Osayleiskaavaluonnoksen kaavaselostuksessa on todettu, että:

”Kaavaratkaisun tuulivoimalat on sijoitettu siten, etteivät ne estä maakuntakaavan tavoitteiden tai määräysten toteutumista, eivätkä ne muodosta estettä muiden seudullisesti merkittävien tuulivoimahankkeiden sijoittumiselle osoitetuille alueille. Koska Tulijokilan suunnittelualueen voimalat sijaitsevat riittävän etäällä maakuntakaavan tv-rajauksista, niiden ei arvioida muodostavan

muiden alueiden kanssa yhtä yhtenäistä, seudullisesti merkittävää tuulivoimakokonaisuutta. Tämä arvio on voimassa olettaen, että maakuntakaavan osoittamat tuulivoima-alueet toteutuvat korkeintaan vähäisin poikkeamin suunnitelluista rajauksistaan, jolloin kaavaratkaisu säilyy omana, itsenäisenä kokonaisuutenaan suhteessa ympäröivään kaavarakenteeseen.”

Iso-Koirakankaan osayleiskaavan valmisteluaineiston perusteella voidaan todeta, että hankkeen tuulivoimaloita sijoittuisi maakuntakaavassa osoitetun tv-alueen ulkopuolelle noin 2 km etäisyydelle lähimmistä Tulijokilan alueen tuulivoimaloista. Kainuun liitto toteaa valmisteluvaiheen osayleiskaava-aineiston perusteella, että kaavaratkaisusta ja sen perusteluista jää epävarmuutta, muodostaako Iso-Koirakankaan ja Tulijokilan tuulivoimahankkeet yhdessä vähintään seudullisesti merkittävän kokonaisuuden. Osayleiskaavan jatkovalmistelussa on tarpeen arvioida kaavaratkaisua ja sen mahdollista tarkentamista suhteessa maakuntakaavaan siten, että maakuntakaavan keskeiset periaatteet ja tavoitteet eivät vaarannu. Asiasta on mahdollista järjestää erillinen työneuvottelu.

Suunnittelualueen ympäristössä on suunnitteilla tuulivoimahankkeita, joilla voi olla yhteisvaikutuksia suunnitellun tuulivoimatuotannon ja sen sähkönsiirron osalta. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan muut lähialueelle suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet ja niiden yhteisvaikutukset sekä pyritään löytämään keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tarvittaessa yhteistyössä muiden alueen tuulivoimatoimijoiden kanssa.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavin viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoimarakentamiseen liittyvissä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että tuulivoimahankkeen toteutuessa sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä. Tarvittaessa on tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavaluonnoksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Puolangan kunta kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Paltamon kunta
paltamon.kunta@paltamo.fi

Lausunto Paltamon Ouluntien asemakaavan kaavaehdotuksesta

Paltamon kunta pyytää Kainuun liiton lausuntoa Ouluntien asemakaavan kaavaehdotuksesta. Asemakaavan tavoitteena on kaavoittaa Paltamon kunnan omistamalle maalle yritys- ja teollisuustontteja. Asemakaava-alue sijaitsee vt 22 maantien pohjoispuolella noin 2 km etäisyydellä keskustasta.

Kainuun liitto on antanut lausunnon asemakaavaa koskevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 5.5.2025 ja kaavaluonnoksesta 19.12.2025.

Asemakaavaehdotus

Asemakaavan valmisteluaineistossa on huomioitu voimassa olevat Kainuun maakuntakaavat pääosin riittävästi.

Asemakaavaehdotuksen kaavaselistuksessa on avattu asemakaavan suhdetta maakuntakaavassa osoitettuun taajamatoimintojen alueen merkintään. Kainuun liitto pyytää täydentämään kaavaselistusta tarpeellisilta osin asemakaavaratkaisun suhteesta myös muiden suunnittelualuetta koskeviin maakuntakaavamerkintöihin ja -määräyksiin.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettava asemakaavaehdotuksesta.

Sanna Schroderus
Suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
Ympäristöasiantuntija

Jakelu

Paltamon kunta, kirjaamo
Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto

Sähköposti: kirjaamo@kainuunliitto.fi

www: www.kainuunliitto.fi

Puhelin: 040 722 0900

Toimipiste:

Kauppakatu 1

87100 Kajaani

Y-tunnus: 2496992-4

Viite: lausuntopyyntönnne 22.5.2026

Kajaanin kaupunki
kajaani@kajaani.fi
Pohjolankatu 13
87100 Kajaani

LAUSUNTO KATAJAMÄEN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAVALUONNOKSESTA

Kajaanin kaupunki on pyytänyt Kainuun liitolta lausuntoa Katajamäen tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta. Osayleiskaava on tullut vireille 26.5.2021.

Katajamäen Tuulivoima Oy suunnittelee enintään 15 tuulivoimalan tuulivoimapuiston rakentamista Katajamäen hankealueelle Kajaanin kaupunkiin. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 300 metriä ja yksikköteho on 5–10 MW. Hankealueella tuotettu sähkö siirretään 400 kV voimajohdolla hankealueen länsipuolella sijaitsevan Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohdon ja uuden 400 kV+110 kV voimajohdon (ns. Järvilinja) varten rakennettavan sähköaseman kautta.

Suunnittelualan pinta-ala on noin 2 130 ha ja se sijaitsee Kajaanin kaupungin lounaisosassa, Oulujärven eteläpuolella. Kaava-alueen itäpuolelle sijoittuu Iisalmentie (vt 5), pohjoispuolelle Otanmäen rata, eteläpuolelle Sonkajärven kunnanraja ja länsipuolelle Fingridin Järvilinja-voimajohto. Etäisyys Kajaanin keskustaan on noin 25 km.

Osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 77a §:n mukaisena kaavana siten, että rakentamisluvat voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella.

Kaavoituksen rinnalla on valmistunut tuulivoimapuistoa ja sähkönsiirtoa koskeva YVA-lain mukainen YVA-menettely. Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on annettu 29.6.2023.

Voimassa olevassa Kainuu tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-23 Katajamäki. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (132/1999 AKL, 32 §). Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntakaavassa tarkempien selvitysten ja voimalakohtaisten

tarkastelujen perusteella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Tämä edellyttää sitä, että poikkeaminen maakuntakaavasta on perusteltu riittävillä selvityksillä. Lähtökohtana on, että maakuntakaavan tavoite on turvattava samassa kaavassa, jossa maakuntakaavan ratkaisusta poiketaan. Hyväksyttävän eroavuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei aluetta ole maakuntakaavassa varattu sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estää tuulivoimarakentamisen. Hyväksyttävä eroavuus ei voi kuitenkaan tarkoittaa maakuntakaavan keskeisistä periaatteista poikkeamista eikä myöskään maakuntakaavassa erityisesti tutkitusta sijaintipaikasta poikkeamista. Maakuntakaavan täsmentyminen, hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta tai maakuntakaavan vastaisuus tulevat arvioitavaksi yleiskaavoituksen yhteydessä, jolloin tiedetään, mitä aluekokonaisuutta yleiskaavoitus koskee.

Osayleiskaavaluonnos

Katajamäen osayleiskaavaluonnos valmisteluaineistoinen on selkeä ja havainnollinen kokonaisuus. Tuulivoimahankkeessa on laadittu erilaisia selvityksiä YVA-menettelyä varten ja selvityksiä on täydennetty osana kaavaluonnoksen valmistelua.

Osayleiskaavan kaavaslostuksen kohdassa 2.2 Maakuntakaavat on käsitelty Kainuun voimassa olevaa maakuntakaavatilannetta ja todettu pääosin Kainuun voimassa olevien maakuntakaavojen maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset hankealueella ja sen läheisyydessä. Tarkennuksena tähän asiakohtaan (sivut 15 ja 17) todetaan, että Kainuun voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmäkartta on luonteeltaan epävirallinen, eikä se kuulu maakuntavaltuustossa hyväksyttäviin maakuntakaava-asiakirjoihin.

Kainuun liitto esittää poistettavaksi kaavaslostuksen sivuilla 10 (alaosa) ja 11 (yläosa) olevan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2030 tuulivoimaloiden rakentamista koskevan yleisiä suunnittelumääräyksiä koskevan tekstin, koska voimassa olevat kaavamerkinnot ja -määräykset ovat kaavaslostuksessa esitetty kohdassa Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035. Lisäksi kaavaslostuksesta esitetään poistettavaksi sivuilla 12 ja 13 maakuntakaavan suunnittelumääräysten yhteydessä olevat niihin kuulumattomat ylimääräiset numeromerkinnot. Katajamäen tuulivoimahankkeen suunnittelualue on osoitettu voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa 2020 maa- ja metsätalousvaltaiseksi (M) alueeksi. Tämä pyydetään huomioimaan kaavaslostuksen sivuilla 11 ja myöhemmin osayleiskaavan suhde Kainuun maakuntakaavoihin asiakohdassa. Kainuun voimassa olevien maakuntakaavojen kaavamerkintöjen yhdistelmä on saatavilla Kainuun liiton verkkosivuilta. Aiemmin mainittu voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmäkartan epävirallisuus pyydetään huomioimaan myös osallistumis- ja arviointisuunnitelman sivulla 8 olevassa kuvatekstissä. Kainuun liitto esittää

lisäksi osayleiskaavan kaavaselostukseen lisättäväksi maakuntakaava-alueelle annetun maa-ainesten ottotoimintaa koskevan yleisen suunnittelumääräyksen sekä muinaisjäännöksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintöä koskevan yleisen suunnittelumääräyksen.

Osayleiskaavaluonnoksen kaavaselostuksessa (s. 74) esitetään alueelliset tavoitteet. Kainuun liitto toteaa, että Kainuun ilmastostrategia 2020 on osittain vanhentunut. Kainuun ilmastostrategian 2020 ja Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuu 2040 -hankkeen tulokset on huomioitu ja sisällytetty tarpeellisilta osin 21.12.2021 hyväksyttyyn Kainuu-ohjelmaan 2040. Kainuu-ohjelma 2040 on päivitetty ja hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 8.12.2025. Nämä hyväksytyt asiakirjat, Kainuun maakuntasuunnitelma 2045 ja maakuntaohjelma 2026–2029, ovat saatavissa Kainuun liiton verkkosivuilta, ja alueelliset tavoitteet löytyvät näistä asiakirjoista.

Kaavaselostuksen sivuilla 84–87 on käsitelty osayleiskaavan suhdetta maakuntakaavoihin. Tarkennuksena myös tähän asiakohtaan todetaan, että Kainuun voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmäkartta on luonteeltaan epävirallinen, eikä se kuulu maakuntavaltuustossa hyväksyttäviin maakuntakaava-asiakirjoihin.

Kaavaselostuksessa todetaan, että hankealue sijoittuu yhdelle maakotkareviirille, sen eteläosiin. Laaditun törmäysmallinnuksen tulosten mukaan Katajamäen hankkeen aiheuttamat törmäysvaikutukset nousevat merkittävyydeltään suuriksi. Kaavaluonnosvaiheen jälkeen ennen kaavaehdotusvaihetta jatketaan tarkasteluja ja vaikutusten arviointia suojellun päiväpetolinnun osalta. Tarkastelujen ja vaikutusten arvioinnin tulokset ovat käytössä ennen kaavaehdotusvaihetta. Kainuun liitto huomauttaa, että voimassa olevan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 suunnittelumääräyksen mukaan mm. tuulivoimaloiden alueen tv-23 Katajamäki tuulivoimaloiden sijoittelun, määrän ja korkeuden suunnittelulla tulee ottaa tuulivoimahankkeen ja eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset linnustoon ja on turvattava alueiden välittömässä läheisyydessä esiintyvän rauhoitetun petolintulajin suotuisa suojelutaso.

Katajamäen tuulivoimahankkeen ympäristössä on suunnitteilla seudullisesti ja paikallisesti merkittäviä tuulivoimahankkeita, joilla voi olla yhteisvaikutuksia suunnitellun tuulivoimatuotannon ja sen sähkönsiirron osalta. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan muut lähialueelle suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet ja niiden yhteisvaikutukset sekä pyritään löytämään keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tarvittaessa yhteistyössä muiden alueen tuulivoimatoimijoiden kanssa.

Kainuun liitto toteaa, että Katajamäen tuulivoimapuiston osayleiskaavan aluetta ei ole Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavoituksessa varattu maakuntakaavassa osoitetun tuulivoimaloiden alueen tv-23 Katajamäki ulkopuolelta sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estäisi kyseessä olevan kaavan mukaisen tuulivoimarakentamisen.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavien viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoimarakentamiseen liittyvissä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavaluonnokseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Martti Juntunen, maankäyttöasiantuntija

Jakelu Kajaanin kaupunki, kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto

Kauppakatu 1

87100 Kajaani

040 722 0900

<https://kainuunliitto.fi>

2496992-4

Viite: lausuntopyyntönnne 18.5.2026,
LVV-U/49515/2026

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi
PL 20
13035 LVV

LAUSUNTO SUKSISUO-VUOTTOLAHTI 400 KV:N VOIMAJOHTOHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA, KAJAANI

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa XTX Markets:n Suksisuo-Vuottolahti 400 kV:n voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Suksisuo-Vuottolahti 400 kV:n voimajohtohanke sijoittuu Kajaanin eteläosaan liittäen Tihisenniemielle rakennettavan datakeskuksen sähköasemalle Otanmäessä. Ilmajohtona toteutettava voimajohtolinja kulkee datakeskuksen kiinteistöltä kohti Siltalanperää, Fingrid Oyj:n omistamien Vuolijoki-Tihisenniemi 110 kV:n voimajohtojen pohjoispuolella, lukuun ottamatta Olliskanvaaraa, jossa linja poikkeaa uuteen, läntiseen johtokäytävään. Siltalanperältä Höyttikankaan tai Vuolijoen sähköasemalle on kaksi eri linjavaihtoehtoa.

Suunnitteilla olevan voimajohtolinjan kokonaispituus on noin 30 km. Voimajohdon vaatima johtoalue koostuu 42 metriä leveästä puuttomasta johtoaukeasta ja sen molemmin puolin sijoittuvista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Voimajohdon pylväävät ovat pääosin teräsristikkopylväitä, joiden pylväsväli on noin 380 metriä ja keskimääräinen korkeus noin 33 metriä.

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot:

- VE0: Hanketta ei toteuteta.
- VE1: Voimajohtolinja kulkee Tihisenniemeen sijoittuvalta datakeskukselta Siltalanperään ja edelleen valtatie 28 pohjoispuolella päättyen Höyttikankaan tai Vuolijoen sähköasemalle.

- VE2: Voimajohtolinja kulkee Tihisenniemeen sijoittuvalta datakeskukselta Siltalanperään kaartuen siitä lounaaseen Otanmäki-Murtomäki-radan rinnalle ja edelleen Höyttikankaan tai Vuolijoen sähköasemalle.

Voimajohdon rakentaminen ajoittuu arviolta vuosille 2027–2029. Rakennustyöt kestävät arviolta 1,5 vuotta ja ne käynnistyvät aikaisintaan vuonna 2027.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Arviointiohjelman sivulla 22 mainitaan Kainuun maakuntasuunnitelman ja -ohjelman päivitystyö. Kainuun maakuntasuunnitelma 2045 ja maakuntaohjelma 2026–2029 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 8.12.2025. Nämä asiakirjat ovat saatavissa Kainuun liiton verkkosivuilta. Kainuun maakuntasuunnitelma 2045 sisältää Kainuun tavoiteltavan aluerakenteen 2045 yhdistelmäkartan, joka esitetään otettavaksi arviointiohjelman sivun 23 kuvaksi 17.

Arviointiohjelmassa on esitetty tarpeellisin osin Kainuun voimassa olevien maakuntakaavojen maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset. Arviointiohjelmaan esitetään lisättäväksi muinaisjäännöksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintä koskeva koko maakuntakaava-alueelle annettu yleinen suunnittelumääräys.

Kainuun alue ei ole ollut mukana maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden kartoitushankkeessa (MAALI), mutta Kainuun arvokkaat lintupaikat on kartoitettu Kainuun Lintutieteellinen yhdistys ry:n toimesta. Tietoa alueen linnustosta ja lintualueista voi tiedustella yhdistykseltä.

Voimajohtohankkeen todennäköiset merkittävät vaikutukset liittyvät maisemaan, voimajohtokäytävän välittömässä läheisyydessä sijaitseviin asuinrakennuksiin sekä Vuottolahden, Vuotto- ja Mainuajoen muodostamalle alueelle kohdistuviin erilaisiin vaikutuksiin.

Suunnitteilla oleva 400 kV:n voimajohto sijoittuu pääosin nykyisten ja suunnitteilla olevan Fingrid Oyj:n 110 kV:n voimajohdon kanssa samaan johtokäytävään, jolloin voidaan pääosin välttyä kokonaan uuden 42 metriä leveän johtoalueen avaamiselta sekä vähentää asutukseen, ympäristöön ja maisemaan kohdistuvia vaikutuksia. Kainuun liitto toteaa, että arviointiohjelman ympäristön tilan kuvaus on selkeä, havainnollinen ja lähtökohtaisesti riittävä, ja suunnitellut selvitykset kohdentuvat todennäköisesti hankkeen merkittäviin vaikutuksiin.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Martti Juntunen, maankäyttöasiantuntija

Jakelu Lupa- ja valvontavirasto, kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo
Lupa- ja valvontavirasto, mari.isojarvi@lvv.fi

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Viite: lausuntopyyntönnä 8.6.2026

Puolangan kunta
Puolangan tekninen lautakunta
kunta@puolanka.fi

LAUSUNTO PUOLANGAN KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYSEHDOTUKSESTA

Puolangan tekninen lautakunta on kokouksessaan 03.06.2026 § 21 päättänyt asettaa rakennusjärjestyksen ehdotuksen nähtäville ja on pyytänyt siitä Kainuun liiton lausuntoa. Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvia rakentamista, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamista sekä hyvän elinympäristön toteutumista ja säilyttämistä koskevia määräyksiä.

Rakennusjärjestyksen ehdotus

Kainuun liitto esittää lisättäväksi rakennusjärjestykseen tiedot kunnan rakennusvalvontaviranomaisesta.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa rakennusjärjestyksen ehdotukseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Jakelu Puolangan kunta

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Viite: lausuntopyyntönnä 8.6.2026

Ristijärven kunta

yhteispalvelu@ristijarvi.fi

LAUSUNTO RISTIJÄRVEN KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYSEHDOTUKSESTA

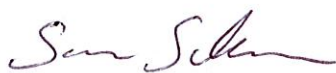
Ristijärven kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Ristijärven rakennusjärjestysehdotuksesta. Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvia rakentamista, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamista sekä hyvän elinympäristön toteutumista ja säilyttämistä koskevia määräyksiä.

Rakennusjärjestyksen ehdotus

Kainuun liitto esittää lisättäväksi rakennusjärjestykseen tiedot kunnan rakennusvalvontaviranomaisesta.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa rakennusjärjestyksen ehdotukseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Jakelu Ristijärven kunta

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto

Kauppakatu 1

87100 Kajaani

040 722 0900

<https://kainuunliitto.fi>

2496992-4

Viite: lausuntopyyntöne 4.6.2026

Sotkamon kunta
Sotkamon ympäristö- ja tekninen lautakunta
kirjaamo@sotkamo.fi

LAUSUNTO SOTKAMON KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYSEHDOTUKSESTA

Sotkamon ympäristö- ja tekninen lautakunta hyväksyi kokouksessaan 27.5.2026 § 55 rakennusjärjestysehdotuksen ja on pyytänyt siitä Kainuun liiton lausuntoa. Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvia rakentamista, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamista sekä hyvän elinympäristön toteutumista ja säilyttämistä koskevia määräyksiä.

Rakennusjärjestyksen ehdotus

Kainuun liitto esittää lisättäväksi rakennusjärjestykseen tiedot kunnan rakennusvalvontaviranomaisesta. Lisäksi Kainuun liitto esittää tarkistettavaksi rakennusjärjestyksessä liitekartan 2 Sotkamon valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) tiedot.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa rakennusjärjestyksen ehdotukseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Jakelu Sotkamon kunta

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Puolangan kunta
kunta@puolanka.fi

Viite: Lausuntopyyntö 11.6.2026

LAUSUNTO KOIRAKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEEN OSAYLEISKAAVAN LUONNOKSESTA

Puolangan kunta pyytää Kainuun liiton lausuntoa Koirakankaan tuulivoimahankeen osayleiskaavan luonnoksesta. Metsähallitus suunnittelee Koirakankaan tuulivoimapuistoa Puolangan kunnan alueelle. Osayleiskaavassa suunnitellaan enintään 9 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 300 metriä. Suunniteltujen tuulivoimaloiden yksikköteho on noin 6–10 MW ja suunnittelualueen kokonaisteho on arviolta noin 5490 MW. Osayleiskaavan kaava-alueen koko on noin 2015 hehtaaria. Osayleiskaava laaditaan siten, että sitä on mahdollista käyttää tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena AKL:n 77a §:n mukaisesti.

Kainuun liitto on antanut osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevan lausunnon 30.8.2022. Samaan aikaan osayleiskaavaprosessin kanssa on laadittu ympäristövaikutusten arviointi koskien Koirakankaan ja Hirvivaara-Murtiovaaran tuulivoima-alueita ja tarvittavaa voimajohtoyhteyttä.

Osayleiskaavaluonnos

Osayleiskaavaluonnos valmisteluaineistoinen on laaja, mutta selkeä kokonaisuus ja siinä on esitetty voimassa olevat maakuntakaavojen tilanne ja maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset pääosin riittävästi. Kainuun liitto esittää poistettavaksi kaavaselostuksessa olevista tuulivoimamaakuntakaavan suunnittelumääräyksistä tuulivoimaloiden alueesta tv-4 Piiparinmäki sanan Kokkosuo sekä ylimääräisen numeromerkinnän (45). Kaavaselostuksen sivulla 31 oleva Muinaisjäännöksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintöä koskeva yleismääräys esitetään korostettavaksi värimerkinnoilla vastaavalla tavalla kuin muut yleismääräykset.

Osayleiskaavaluonnoksen kaavaselostuksen kappaleissa 7.3. ja 10.9.6 esitetään osin vanhentunutta tietoa maakunnan ilmastotavoitteiden osalta. Kappaleissa viitataan vuonna 2011 valmistuneeseen ilmastostrategiaan, mikä ei ole enää voimassa. Maakunnan ajantasaiset ilmastotavoitteet on huomioitu maakuntasuunnitelmassa 2045 ja maakuntaohjelmassa 2026-

2029. Nämä hyväksytyt asiakirjat, Kainuun maakuntasuunnitelma 2045 ja maakuntaohjelma 2026–2029, ovat saatavissa Kainuun liiton verkkosivuilta.

Osayleiskaavan kaavaluonnoksen kaavaselostuksessa 6.7.5 kappaleessa esitetään maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena, että Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on kumottu aiemmin Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitettu Puokiovaaran vaara-alueen maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde tai alue päivitettyjen selvitystietojen perusteella.

Osayleiskaavan kaavaluonnoksen kaavaselostuksessa todetaan, että osayleiskaavan voimalasijoittelu ulottuu osittain maakuntakaavan tuulivoima-alueen aluevarauksen ulkopuolelle, ja että tehtyjen vaikutusarviointien perusteella sijoittelu ei vaaranna maakuntakaavan tavoitteita tai *aluevarauksen suojeluperusteita*. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena ja pyytää korjaamaan tarpeellisilta osin kaavaselostukseen, että maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen *osa-aluemerkinnällä* osoitetaan alueen erityisominaisuutta potentiaalisena tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena (pistekatkoviiva, ei aluevaraus). Tuulivoimaloiden alueelle tv on maakuntakaavassa annettu *suunnittelumääräys*, ei suojelumääräystä.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-11 Iso-Koirakangas, jota koskee seuraavat suunnittelumääräykset:

Alueen tv-11 Iso-Koirakangas tuulivoimaloiden sijoittelun, määrän ja korkeuden suunnittelulla tulee ottaa huomioon tuulivoimahankkeen ja eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset linnustoon ja on turvattava alueiden välittömässä läheisyydessä esiintyvän rauhoitetun petolintulajin suotuisa suojelutaso.

Maakuntakaavan toteuttamisessa tv-11 Iso-Koirakangas suunnittelussa on otettava huomioon luontoarvot ja LSL 78 § mukaisesti luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Maakuntakaavaprosessin aikana maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue tv-11 Iso-Koirakangas osa-aluerajaus tarkentui kaavaluonnoksesta saatujen lausuntojen, suurten petolintujen reviiritietojen sekä linnustoon ja asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnin perusteella. Koirakankaan osayleiskaavan kaavaluonnoksessa kolme voimalaa sijoittuu noin 500 – 1 500 metrin etäisyydelle maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen rajauksen ulkopuolelle.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajaus täsmentyy siten kuntakaavassa tarkempien selvitysten ja voimalakohtaisten tarkastelujen perusteella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Tämä edellyttää sitä, että poikkeaminen maakuntakaavasta

on perusteltu riittäväillä selvityksillä. Tällaisessa tapauksessa kyseessä on hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta. Lähtökohtana on, että maakuntakaavan tavoite on turvattava samassa kaavassa, jossa maakuntakaavan ratkaisusta poiketaan. Hyväksyttävän eroavuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei aluetta ole maakuntakaavassa varattu sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estää tuulivoimarakentamisen. Hyväksyttävä eroavuus ei voi kuitenkaan tarkoittaa maakuntakaavan keskeisistä periaatteista poikkeamista eikä myöskään maakuntakaavassa erityisesti tutkitusta sijaintipaikasta poikkeamista. Maakuntakaavassa esitetyn ratkaisun kanssa ristiriidassa oleva eli maakuntakaavan vastainen kaavaratkaisu ei ole mahdollinen ilman maakuntakaavan muuttamista. Kaavaratkaisun voidaan katsoa olevan ristiriidassa maakuntakaavan kanssa, mikäli kyseessä ei ole maakuntakaavan täsmentyminen tai hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta.

Kainuun liitto toteaa, että Koirakankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan aluetta ei ole Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavoituksessa varattu maakuntakaavassa osoitetun tuulivoimaloiden alueen tv-11 Iso-Koirakangas ulkopuolelta sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estäisi kyseessä olevan kaavan mukaisen tuulivoimarakentamisen.

Koirakankaan suunnittelualueen ympäristössä on suunnitteilla tuulivoimahankkeita, joilla voi olla yhteisvaikutuksia suunnitellun tuulivoimatuotannon ja sen sähkönsiirron osalta. Suunnittelualueen välittömään läheisyyteen sijoittuu Tulijokilan tuulivoimahanke. Tulijokilan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluaineiston mukaan sen voimalat sijaitsevat riittävän etäällä maakuntakaavan tv-11 Iso-Koirakankaan tuulivoimaloiden alueen rajauksista, ja että Tulijokilan voimaloiden ei arvioida muodostavan muiden alueiden kanssa yhtä yhtenäistä, seudullisesti merkittävää tuulivoimakokonaisuutta sillä oletuksella, että Iso Koirakangas toteutuu korkeintaan vähäisin poikkeamin maakuntakaavan tv-rajauksesta. Koirakankaan osayleiskaavan valmisteluaineiston perusteella voidaan todeta, että hankkeen tuulivoimaloita sijoittuisi maakuntakaavassa osoitetun tv-alueen ulkopuolelle Tulijokilan suunnittelualueen läheisyyteen. Hankkeiden valmisteluvaiheen osayleiskaava-aineistojen perusteella jää epävarmuutta, muodostaako Koirakankaan ja Tulijokilan tuulivoimahankkeet yhdessä vähintään seudullisesti merkittävän kokonaisuuden. On tärkeää, että huolimatta siitä, että Koirakankaan osayleiskaava tukeutuu pääosin maakuntakaavan Iso-Koirakankaan tv-11 alueen ratkaisuun, alueen jatkosuunnittelussa huomioidaan muut lähialueelle suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet ja niiden yhteisvaikutukset sekä pyritään löytämään keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tarvittaessa yhteistyössä muiden alueen tuulivoimatoimijoiden kanssa esimerkiksi tuulivoimaloiden määrän, sijoittelun ja korkeuden avulla.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavien viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoimarakentamiseen liittyvissä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että tuulivoimahankkeen toteutuessa sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä.

Tarvittaessa on tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavaluonnoksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Puolangan kunta kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Viite: LVV-U/55730/2026

**LAUSUNTO KOIRAKANKAAN JA HIRVIVAARA-MURTIOVAARAN TUULIVOIMA-
ALUEET JA 400 KV VOIMAJOHTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINTISELOSTUKSESTA**

Lupa- ja valvontavirasto pyytää Kainuun liiton lausuntoa Koirakankaan ja Hirvivaara-Murtiovaaran tuulivoimahankkeita ja 400 kV voimajohtoa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus). Metsähallitus suunnittelee Puolangan kuntaan Koirakankaan ja Hirvivaara-Murtiovaaran tuulivoimahanketta. Hankkeen tuulivoimalat sijoittuvat lähimmillään noin 12 kilometrin etäisyydelle Puolangan keskustaajamasta, sen eteläpuolelle. 30–40 kilometrin etäisyydellä hankkeen tuulivoimaloista sijaitsevat Vaalan, Hyrynsalmen, Ristijärven ja Paltamon keskustaajamat. Hanke kattaa kokonaisuudessaan noin 3376 hehtaarin laajuisen alan, josta Koirakankaan osuus on 1209 hehtaaria ja Hirvivaara-Murtiovaaran 2167 hehtaaria.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on arvioitu seuraavat toteutusvaihtoehdot ja toteuttamatta jättäminen:

- VE0: Hanketta ei toteuteta.
- VE1: Hankkeen tuulivoima-alueille rakennetaan yhteensä enintään 28 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloista yhdeksän sijoittuisi Koirakankaan alueelle ja 19 Hirvivaara-Murtiovaaran alueelle. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimalaitoksen yksikköteho noin 6–10 MW.
- VE2: Hankkeen tuulivoima-alueille rakennetaan yhteensä enintään 20 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloista seitsemän sijoittuisi Koirakankaan alueelle ja 13 Hirvivaara-Murtiovaaran alueelle. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimalaitoksen yksikköteho noin 6–10 MW.

Sähkön siirron osalta ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on arvioitu seuraavat vaihtoehdot:

- SVE0: Uusia tuulivoimaloita ei toteuteta, jolloin hankkeen voimajohdoille ei ole tarvetta.

- SVE1: Hirvivaara-Murtiovaaran sähköasemalta rakennetaan 400 kV voimajohto Koirakankaan sähköasemalle. Koirakankaan sähköasemalta rakennetaan 400 kV voimajohto uudelle sähköasemalle, joka sijoittuu Nuovuankankaan ja Seitenoikean välille rakennettavan uuden 400 kV linjan varrelle. Uudelta sähköasemalta liitytään valtakunnan verkkoon. Sähköasema sijoittuisi Vaalan kunnan alueelle, hankkeen tuulivoima-alueiden lounaispuolelle. HirvivaaraMurtiovaaran ja Koirakankaan välisen voimajohdon pituus olisi 12,9 km. Koirakankaan sähköasemalta valtakunnan verkon suunniteltuun liittymispisteeseen on noin 12,6 km, joten reitin kokonaispituus on 25,5 km.
- SVE2: Hirvivaara-Murtiovaaran sähköasemalta rakennetaan 400 kV voimajohto Koirakankaan sähköasemalle. Koirakankaan sähköasemalta rakennetaan 400 kV voimajohto uudelle sähköasemalle, joka sijoittuu Nuovuankankaan ja Seitenoikean välille rakennettavan uuden 400 kV linjan varrelle. Uudelta sähköasemalta liitytään valtakunnan verkkoon. Sähköasema sijoittuisi Puolangan kunnan alueelle, hankkeen tuulivoima-alueiden kaakkoispuolelle. Vaihtoehdossa SVE 2 tarkastellaan kahta vaihtoehtoista voimajohtoreittiä; SVE 2A ja SVE 2B. Reitti SVE 2A kulkisi Voipuanjärven itäpuolitse ja reitti SVE 2B Voipuanjärven länsipuolitse. Sähkönsiirtovaihtoehdon SVE 2A kokonaispituus (hankkeen tuulivoima-alueiden välinen sähkönsiirto huomioiden) olisi 28,9 km, josta noin 2,4 km kulkee olemassa olevan johtokadun vieressä. Sähkönsiirtovaihtoehdon SVE 2B kokonaispituus olisi 30,1 km, josta noin viisi kilometriä kulkee olemassa olevan johtokadun vieressä.

Kainuun liitto on antanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman koskevan lausunnon 12.8.2022. Samaan aikaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn kanssa laaditaan oikeusvaikutteiset osayleiskaavat sekä Koirakankaan että Hirvivaara-Murtiovaaran tuulivoima-alueille.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on laaja, mutta selkeä kokonaisuus. Maakunnan ilmastotavoitteiden osalta kappaleessa 1.2.3. esitetään osin vanhentunutta tietoa. Kappaleessa viitataan vuonna 2011 valmistuneeseen ilmastostrategiaan, mikä ei ole enää voimassa. Maakunnan ajantasaiset ilmastotavoitteet on huomioitu maakuntasuunnitelmassa 2045 ja maakuntaohjelmassa 2026-2029. Nämä hyväksytyt asiakirjat, Kainuun maakuntasuunnitelma 2045 ja maakuntaohjelma 2026-2029, ovat saatavissa Kainuun liiton verkkosivuilta.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on esitetty voimassa olevat maakuntakaavat ja maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset pääosin riittävästi. Kainuun liitto esittää poistettavaksi ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa olevista tuulivoimamaakuntakaavan suunnittelumääräyksistä tuulivoimaloiden alueesta tv-4 Piiparinmäki sanan Kokkosuo sekä ylimääräisen numeromerkinnän (45). Arviointiselostuksen sivulla 31 oleva Muinaisjäännöksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintöä

koskeva yleismääräys esitetään korostettavaksi värimerkinnöillä vastaavalla tavalla kuin muut yleismääräykset.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa esitetään maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena, että Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on kumottu aiemmin Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitettu Puokiovaaran vaara-alueen maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde tai alue päivitettyjen selvitystietojen perusteella.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on osoitettu Murtiovaaran tuulivoima-alue tv-10, jota koskee suunnittelumääräys:

Alueen, tv-10 Murtiovaara suunnittelussa on huolehdittava siitä, että suunnitelma tai hanke yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ei luonnonsuojelulain 35 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.

Lausunnoilla oleva ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää Kiiminkijoen Natura-tarvearvioinnin, jonka riittävyyden arvioi Lupa- ja valvontavirasto.

Tarkennuksena ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn todetaan, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 valmistelun yhteydessä tv-10 Murtiovaara osa-aluerajaus tarkentui ja osin laajentui kaavaluonnoksesta saatujen lausuntojen, suurten petolintujen reviiritietojen sekä linnustoon ja asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnin perusteella. Lausunnoilla olevan hankkeen Murtiovaaran tuulivoimalat sijoittuvat maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueen sisälle tai rajalle. Kainuun liitto toteaa, että YVA-menettelyssä arvioitu Murtiovaaran tuulivoimahankealue on voimassa olevan tuulivoimamaakuntakaavan mukainen.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-11 Iso-Koirakangas, jota koskee seuraavat suunnittelumääräykset:

Alueen tv-11 Iso-Koirakangas tuulivoimaloiden sijoittelun, määrän ja korkeuden suunnittelulla tulee ottaa huomioon tuulivoimahankkeen ja eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset linnustoon ja on turvattava alueiden välittömässä läheisyydessä esiintyvän rauhoitetun petolintulajin suotuisa suojelutaso.

Maakuntakaavan toteuttamisessa tv-11 Iso-Koirakangas suunnittelussa on otettava huomioon luontoarvot ja LSL 78 § mukaisesti luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Maakuntakaavaprosessin aikana tv-11 Iso Koirakangas aluerajaus tarkentui kaavaluonnoksesta saatujen lausuntojen, suurten petolintujen reviiritietojen sekä linnustoon ja asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnin

perusteella. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa hankkeen kolme voimalaa sijoittuu maakuntakaavan tuulivoimaloiden osa-alueen rajauksen ulkopuolelle. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajaus täsmentyy siten kuntakaavassa tarkempien selvitysten ja voimalakohtaisten tarkastelujen perusteella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Tämä edellyttää sitä, että poikkeaminen maakuntakaavasta on perusteltu riittäväillä selvityksillä. Tällaisessa tapauksessa kyseessä on hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan, että Koirakankaan hankkeen voimalasijoittelu ulottuu vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 osittain maakuntakaavan tv-11-*aluevarauksen* ulkopuolelle ja että tehtyjen vaikutusarviointien perusteella sijoittelu ei vaaranna sen ympäristö- ja maankäytöllisiä tavoitteita tai *suojeluperusteita*. Kainuun liitto toteaa tarkennuksena ja pyytää korjaamaan tarpeellisilta osin arviointiselostukseen, että maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen *osa-aluemerkinnällä* osoitetaan alueen erityisominaisuutta potentiaalisena tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena (pistekatkoviiva, ei aluevaraus). Tuulivoimaloiden alueelle tv on maakuntakaavassa annettu *suunnittelumääräys*, ei suojelumääräystä.

Suunnittelualueen ympäristössä on suunnitteilla tuulivoimahankkeita, joilla voi olla yhteisvaikutuksia suunnitellun tuulivoimatuotannon ja sen sähkönsiirron osalta. Koirakankaan tuulivoimahankkeen välittömään läheisyyteen on suunnitteilla Tulijokilan tuulivoimahanke. Hankkeiden ympäristövaikutusten arviointiselostusten perusteella voidaan todeta, lähimmät Koirakankaan voimalat sijaitsevat noin 2 kilometrin etäisyydellä Tulijokilan voimaloista. Kainuun liitto toteaa ympäristövaikutusten arviointiselostusten perusteella, että jää epävarmuutta, muodostaako Iso-Koirakankaan ja Tulijokilan tuulivoimahankkeet yhdessä vähintään seudullisesti merkittävän kokonaisuuden. On tärkeää, että huolimatta siitä, että Koirakankaan ja Hirvivaara-Murtiovaaran tuulivoimahankkeet tukeutuvat maakuntakaavan tv-alueiden kaavaratkaisuun, hankkeiden jatkosuunnittelussa huomioidaan muut lähialueelle suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet ja niiden yhteisvaikutukset sekä pyritään löytämään keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tarvittaessa yhteistyössä muiden alueen tuulivoimatoimijoiden kanssa esimerkiksi tuulivoimaloiden määrän, sijoittelun ja korkeuden avulla.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavien viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoimarakentamiseen liittyvissä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että tuulivoimahankkeen toteutuessa sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä. Tarvittaessa on tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Lupa- ja valvontavirasto kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Viite: lausuntopyyntöne 11.6.2026

Ristijärven kunta

yhteispalvelu@ristijarvi.fi

Lausunto Hiisijärven hiekat ja Iso Lahnanen ranta-asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Ristijärven kunta on pyytänyt mm. Kainuun liittoa lausumaan Hiisijärven hiekat ja Iso Laahnasen ranta-asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Asemakaavan tavoitteena on kaavoittaa Ristijärven kunnan omistamalle maalle vapaa-asuintontteja ja matkailua palvelujen korttelialuetta sekä rajallisesti vakituisen asumisasumisen tontteja. Kaavoituksessa huomioidaan Hiisijärven hiekkojen alue vetovoima tekijänä.

Ranta-asemakaavan alue sijaitsee Ristijärven kunnan eteläosassa Hiisijärven kylässä. Tavoitteena on saada Ristijärvellä vetovoimaisia tontteja ja alueelle sopivaa matkailu- ja majoitustoimintaa. Alueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavoja.

Lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on selkeä kokonaisuus ja siinä todettu voimassa olevien maakuntakaavojen tilanne pääosin riittävästi.

Suunnittelualueelle kohdistuviin maakuntakaavamerkintöihin ja -määräyksiin lukeutuu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyn lisäksi myös valtakunnallisen harjajensuojeluohjelman harjalue (musta pistekatkoviiva, Kainuun maakuntakaava 2020). Kainuun liitto pyytää huomioimaan myös koko maakuntakaava-aluetta koskevat yleiset suunnittelumääräykset, muun muassa rantojen käyttöä koskeva suunnittelumääräys.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa ranta-asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Marilla Viitanen, maankäytön suunnittelija

Jakelu Ristijärven kunta, kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Viite: lausuntopyyntönnä 16.6.2026,
MML 131243/03 04/2026

Maanmittauslaitos
kirjaamo@maanmittauslaitos.fi
PL 84
00521 Helsinki

LAUSUNTO KAJAVE OY:N LUNASTUSLUPAHAKEMUKSESTA VOIMAJOHDON UUSIMINEN JA MAAKAPELIN RAKENTAMINEN, KAJAANI

Maanmittauslaitos on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Kajave Oy:n lunastuslupahakemuksesta.

Kajave Oy hakee Maanmittauslaitokselta kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/77) eli lunastuslain mukaista lunastus- ja enakkohaltuunottolupaa pysyvän käyttöoikeuden lunastamiseksi väleillä Otanmäen erotin – Penkkikangas, Otanmäen erotin – Rytisuo ja Vuolijoki-Rytisuo voimajohdon uusimista ja maakaapelin rakentamista varten tarvittaviin alueisiin. Suunniteltujen voimajohtojen ja maakaapelin pituus on noin 8 km ja ne ovat tarpeen alueen sähköjakelun toimitusvarmuuden ja siirtokapasiteetin parantamiseksi sekä sähköjakelun varmistamiseksi.

Voimajohdon uusiminen ja maakaapelin rakentaminen on tarkoitus toteuttaa vuosien 2026–2027 aikana.

Kainuun liitto on antanut lausunnon Kajave Oy:n Otanmäki-Penkkikangas 110 kV voimajohdon saneeraushankkeesta 3.12.2024 ja yleissuunnittelusta Otanmäen erotin – Rytisuo 110 kV voimajohto ja sähköasema 26.9.2025.

Lunastuslupahakemus

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa lunastuslupahakemuksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä, ympäristöasiantuntija

Jakelu Maanmittauslaitos, kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto

Kauppakatu 1

87100 Kajaani

040 722 0900

<https://kainuunliitto.fi>

2496992-4

Viite: lausuntopyyntöne 25.6.2026

Paltamon kunta

paltamon.kunta@paltamo.fi

LAUSUNTO PALTAMON KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYSEHDOTUKSESTA

Paltamon kunnan lupa- ja valvonta lautakunta on kokouksessaan 11.06.2026 §13 päättänyt asettaa rakennusjärjestyksen ehdotuksen nähtäville ja on pyytänyt siitä Kainuun liiton lausuntoa. Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvia rakentamista, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamista sekä hyvän elinympäristön toteutumista ja säilyttämistä koskevia määräyksiä.

Rakennusjärjestyksen ehdotus

Kainuun liitto esittää lisättäväksi rakennusjärjestykseen tiedot kunnan rakennusvalvontaviranomaisesta.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa rakennusjärjestyksen ehdotukseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Jakelu Paltamon kunta

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4